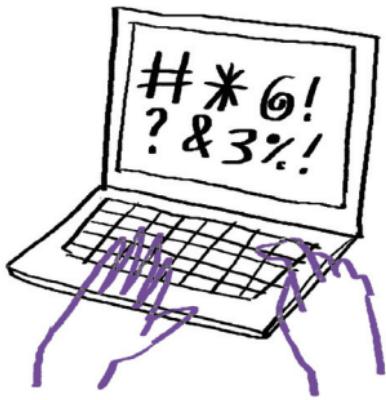

PREPOZNAJ I PRIJAVI:

**KRATKI VODIČ O
ZLOČINU IZ MRŽNJE
NA OSNOVI SPOLNE
ORIJENTACIJE,
RODNOG IDENTITETA
I/ILI RODNOG
IZRAŽAVANJA**

PREPOZNAJ I PRIJAVI:

**KRATKI VODIČ O
ZLOČINU IZ MRŽNJE
NA OSNOVI SPOLNE
ORIJENTACIJE,
RODNOG IDENTITETA
I/ILI RODNOG
IZRAŽAVANJA**

Autor: Tomas Vytautas Raskevičius

Autorica nacionalne verzije vodiča: Mia Gonan

Grafički dizajn: Anaida Simonian

Prijevod: Katarina Jaklin

Redakturna i lektura: Slaven Crnić

www.lgbthatecrime.eu

www.zagreb-pride.net

[www.facebook.com/
zagrebpride](https://www.facebook.com/zagrebpride)

Ova publikacija nastala je u sklopu projekta "Come Forward: Osnaživanje i podrška LGBT žrtvama zločina iz mržnje" koji je financiran sredstvima Europske unije u sklopu Programa Europske unije za prava, jednakost i građanstvo za razdoblje 2014.–2020. (JUST/2015/RACC/AG/VICT/8957), a sufinanciran sredstvima Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. U Hrvatskoj projekt implementira Zagreb Pride. Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost Zagreb Pridea i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske niti Europske komisije.

© Europska unija, 2018

ISBN 978-953-8170-05-8

SADRŽAJ

1. Što je zločin iz mržnje?	4
2. Je li zločin iz mržnje kažnjiv zakonom?	10
3. Što učiniti ako doživiš zločin iz mržnje?	13
4. Zašto prijaviti?	19
5. Prijavljivanje policiji	23
6. Što je sljedeće: predistražni postupak i kazneni postupak	32
7. Tvoja prava tijekom kaznenog postupka	36
8. U slučaju da ne želiš prijaviti policiji	41
9. Korisni kontakti	43

1 • ŠTO JE ZLOČIN IZ MRŽNJE?

Zločin iz mržnje je kazneno djelo motivirano predrasudama o određenim grupama ljudi. Da bi se neko djelo moglo smatrati zločinom iz mržnje, mora zadovoljiti dva kriterija: mora biti kazneno djelo (kako ga definira *Kazneni zakon*) i mora biti motivirano predrasudom.

Predrasude možemo definirati kao unaprijed stvorene negativne stavove, stereotipne prepostavke, netolerantnost i mržnju usmjerene prema određenoj grupi koja dijeli zajedničke osobine kao što su etnicitet, jezik, religija, nacionalnost, spolna orijentacija, rodni identitet ili neka druga temeljna osobina. Osobe s invaliditetom također mogu biti žrtve zločina iz mržnje.

Zločini iz mržnje ne pogađaju samo osobe koje pripadaju nekoj od navedenih skupina, već i osobe za koje netko prepostavi da im pripadaju, bez obzira je li to zaista tako. **Zločin iz mržnje na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja naziva se i zločin iz mržnje protiv LGBTIQ osoba.**

ZLOČIN IZ MRŽNJE MOŽE IMATI RAZLIČITE OBЛИKE:

- fizičko nasilje;
- seksualno nasilje;
- poticanje na mržnju;
- zlostavljanje, uznemiravanje, zastrašivanje, prijetnje;
- vandalizam ili uništavanje imovine;
- uvredljiva pisma ili poruke;
- verbalno nasilje (npr. pogrdni nadimci);
- uhođenje (npr. stalni pozivi ili poruke).

Iako su to neki od najčešćih oblika, zločin iz mržnje može biti i neko drugo kazneno djelo počinjeno s ciljem izražavanja mržnje prema određenoj grupi ljudi.

Zločin iz mržnje na osnovi spolne orientacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja ne utječe samo na osobe koje se identificiraju kao lezbjike, gejevi, biseksualne ili transrodne osobe (LGBT), već može biti usmjeren prema saveznicima_ama LGBTIQ osoba, borcima_kinjama za ljudska prava ili bilo kome za koga se smatra da pripada LGBTIQ zajednici. Osobe ili imovina za koju se smatra da je povezana s

određenom grupom također može biti meta zločina iz mržnje, primjerice aktivisti_kinje za ljudska prava, društveni centri ili druga mjesta gdje se okuplja zajednica. Prilikom utvrđivanja radi li se o zločinu iz mržnje najvažnije je odrediti **motive/motivaciju** počinitelja_ice, a ne spolnu orientaciju, rodni identitet ili rodno izražavanje žrtve niti pripada li ona zaista LGBTIQ zajednici.

KAKO SE ZLOČIN IZ MRŽNJE RAZLIKUJE OD DRUGIH KAZNENIH DJELA?

Utjecaj zločina iz mržnje je puno veći od fizičke i/ili materijalne štete. Budući da zločin iz mržnje **pogađa srž identiteta osobe**, emocionalna i psihička šteta je značajno veća. Zločin iz mržnje može potaknuti i osjećaj bespomoćnosti i ranjivosti kod žrtve jer osoba ne može promijeniti svoj identitet, a upravo je zbog svog identiteta i postala žrtvom zločina iz mržnje. **Nadalje, zločin iz mržnje nikada nije usmjeren isključivo na osobu koja je napadnuta, već je usmjeren prema svim osobama koje pripadaju toj grupi ili zajednici.** Homofobni, bifobni i transfobni zločini iz mržnje poruka su za čitavu LGBTIQ zajednicu.

Ponekad prava motivacija za zločin ostane neprepoznata. Primjerice, gej muškarac pretučen je ispred gej kluba, ali je počinitelj kažnjen samo za remećenje javnog reda i mira. U tom slučaju motiv zločina nije prepoznat, kao ni utjecaj koji je imao na zajednicu.

Primjer zločina iz mržnje:

istukli su te i vikali
ti "lezbača".

Naravno nisu svi zločini protiv osoba koje pripadaju ranjivim grupama zločini iz mržnje. Kazneno djelo je zločin iz mržnje ako je osoba napadnuta zato što pripada određenoj grupi ili zajednici.

Nije zločin iz mržnje ako se uslijed žustre rapsrave nakon prometne nesreće dogodi i fizički napad, čak ako je jedan od vozača gej.	Ali ako je gej par verbalno i fizički napadnut u tramvaju, radi se o zločinu iz mržnje.
Nije zločin iz mržnje ako netko ukrade kompjuter iz ureda lezbijske organizacije.	Ali ako netko ispiše homofobne uvrede na zid ureda lezbijske organizacije, radi se o zločinu iz mržnje.
Nije zločin iz mržnje ako je transrodnu osobu pretukla partnerica, nego nasilje u obitelji ili nasilje u vezi.	Ali ako transrodnu osobu napadne grupa tinejdžera_ica ili članovi_ice obitelji dok istovremeno izgovaraju transfobne uvrede, radi se o zločinu iz mržnje.

KOLIKO SE ČESTO DOGAĐAJU ZLOČINI IZ MRŽNJE?

Prema službenim statistikama, godišnje se dogodi samo nekoliko slučajeva zločina iz mržnje na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja. Međutim, istraživanja pokazuju da je realni broj zločina iz mržnje koji LGBTIQ ispitanici_e doživljavaju kudikamo veći od vrlo malenoga broja slučajeva koji na kraju budu prijavljeni. Ta diskrepancija rezultat je niske stope prijavljivanja, ali i činjenice da policija često zločine iz mržnje kategorizira kao prekršaje ili ne prepozna motiv mržnje pa zločini iz mržnje budu svrstani pod "obična" kaznena djela.

2. JE LI ZLOČIN IZ • MRŽNJE KAŽNJIV ZAKONOM?

HOMOFOBNI, TRANSFOBNI I BIFOBNI ZLOČIN IZ MRŽNJE

Svako kazneno djelo počinjeno na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja predstavlja zločin iz mržnje. K tome, prema *Kaznenom zakonu*, zločin iz mržnje predstavlja kvalificirano kazneno djelo u slučaju niza kaznenih djela poput teškog ubojstva (čl. 111), sakaćenja ženskih spolnih organa (čl. 116), tjelesnih ozljeda (čl. 117), teških tjelesnih ozljeda (čl. 118), osobito teških tjelesnih ozljeda (čl. 119), teškog kaznenog djela protiv spolne slobode (čl. 154) i izazivanja nereda (čl. 324). To što je zločin iz mržnje kvalificirano kazneno djelo znači da sam Zakon propisuje strože kažnjavanje nego kad nije kvalificirano. U slučaju ostalih kaznenih djela, motiv mržnje uzima se kao otegotna okolnost, što znači da također postoji mogućnost strožeg kažnjavanja prilikom određivanja kazne na sudu. Najzad, ako su kaznena djela prisile (čl. 138) i prijetnje (čl. 139) mo-

tivirana mržnjom, *Kazneni zakon* propisuje da se kazneni progon provodi po službenoj dužnosti.

Kazneni zakon u članku 325. eksplicitno zabranjuje javno poticanje na nasilje i mržnju na osnovi spolne orijentacije i rodnog identiteta te spominje razne vrste medija i javnog poticanja poput govora mržnje na Internetu, tiskanim medijima i javnim skupovima.

Prema različitim izvorima, većina slučajeva poticanja na mržnju (govor mržnje) na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja počinjeni su na internetu (*online*).

Možda si primjetio_da velik broj homofobnih i transfobnih komentara na Internetu. Ne trebamo tolerirati da neke ljutite osobe anonimno šire mržnju na Internetu i ne trpe nikakve posljedice zbog toga. Sve veći broj osoba koje anonimno šire govor mržnje na Internetu uspješno je identificiran i procesuiran.

Primjer zločina iz mržnje:

netko ti je na Facebooku
ostavio komentar
“*Ubij pedera*”.

3. ŠTO UČINITI AKO DOŽIVIŠ ZLOČIN IZ MRŽNJE?

SIGURNOST NA PRVOM MJESTU!

Ako si doživio_jela napad ili misliš da si u neposrednoj opasnosti, prvo se pobrini za vlastitu sigurnost. Ako trebaš hitnu policijsku intervenciju nazovi **broj za hitne slučajeve 112** i obavijesti policiju. Ako si svjedočio_la zločinu, pokušaj pomoći na način da pritom ne ugroziš vlastitu sigurnost. Glasno viči i napravi štogod je potrebno da privučeš pozornost drugih osoba te, ako je potrebno, nazovi broj za hitne slučajeve 112 i obavijesti policiju.

Ako si napadnut_a ili su ti prijetili_e nasiljem, možda ćeš imati potrebu uzvratiti. No ta strategija može prouzročiti još više štete. Bolje je obavijestiti policiju i dopustiti njima da riješe situaciju. Probaj izbjegći nepotrebne konfrontacije s osobom ili osobama koje te napadaju.

U slučaju da je počinitelj_ica bio_la **policjski_a službenik_ica ili netko drugi u svojstvu službene osobe**, moguće je da će biti potrebno primijeniti posebne procedure. Kontaktiraj lokalnu LGBTIQ organizaciju za više informacija.

Ako se incident dogodio **online** (na primjer, dobio_la si prijeteću poruku na Facebooku), **ne ulazi u rasprave s počiniteljem_icom**. Printscreen-aj ilegalni sadržaj, uključujući i vrijeme objave i poveznicu na kojoj se sadržaj nalazi, te informacije o počinitelju_ici ako su vidljive. Ako je potrebno, blokiraj počinitelja_icu.

Ako se incident dogodio u **školi ili nekoj drugoj obrazovnoj instituciji**, pričaj s učiteljem_icom (profesorom_icom) kojem_oj vjeruješ ili s organizacijom koja se bavi zaštitom prava djece. Neke škole i obrazovne institucije imaju dostupnu i psihološku pomoć.

AKO JE POTREBNO – POTRAŽI LIJEČNIČKU POMOĆ

Ako si ozbiljno ozlijeđen_a prilikom napada ili ako sumnjaš da imaš unutarnje ozljede, možeš prijaviti napad tako da nazoveš **broj za hitne slučajeve 112**. Tim pozivom će, osim policije, na mjesto incidenta doći i hitna pomoć.

Čak i ako nisi teže ozlijedjen_a, i dalje preporučujemo da potražiš liječničku pomoć i odeš u stanicu hitne pomoći.

Ako je moguće, fotografiraj sve vidljive ozljede i/ili rane jer će se te fotografije kasnije moći koristiti kao dokazni materijal. Ako prijaviš incident policiji, vjerojatno će ih i oni_e fotografirati. Ako odeš kod liječnika_ice ili u ambulantu hitne pomoći zatraži službeni nalaz u kojemu su navedeni datum i vrijeme pregleda, opis ozljeda, ime i prezime liječnika_ice te naznaka o tome postoji li potreba za dalnjim liječenjem.

ZABILJEŽI POJEDINOSTI INCIDENTA I POHRANI RELEVANTNE PODATKE

Zapiši sve čega se sjećaš u vezi incidenta, kao i sva naknadna zapažanja što prije možeš. Osim točnog mjesa i vremena događaja, važno je zapisati i opis počinitelja_ice. Kako je izgledao_la? Kakvu je odjeću nosio_la? Je li imao_la ikakve posebne značajke na temelju kojih ga_ju je lakše prepoznati? Ako je počinitelj_ica bio_la u automobilu, zapiši broj registarske tablice i smjer u kojem je počinitelj_ica pobjegao_la. Zabilježi i sve podatke o potencijalnim svjedocima_kinjama. Osim osoba koje su bile prisutne tijekom incidenta i direktno mu svjedočile, možda su i starnovnici_ce iz okolnih zgrada vidjeli_e incident. Ima

li sigurnosnih kamera negdje u blizini? Ako je bilo svjedoka_inja, zamoli ih kontakte te da zapišu što su vidjeli_e i uz to stave datum i svoj potpis.

Vrlo je važno zabilježiti što je počinitelj_ica govorio_la i radio_la, tj. **zbog čega misliš da je incident bio motiviran homofobijom, bifobijom ili transfobijom**. Na primjer, jesu li uzvikivali_e homofobne uvrede, je li počinitelj_ica znao_la za tvoju spolnu orijentaciju i/ili rodni identitet, je li se incident dogodio u blizini nekog od mjesa gdje se okuplja LGBTIQ zajednica, itd.

Ako je počinitelj_ica, na primjer, išarao_la ili oštetio_la tvoj auto, fotografiraj tu, kao i bilo koju drugu štetu na imovini ili predmetima koje posjeduješ.

Spremi sve dokaze koje možeš, primjerice odjeću koju si nosio_la, fotografije, pisma, SMS poruke. Ako postoji mogućnost da je počinitelj_ica negdje ostavio_la svoje otiske - ne diraj ta mjesta i napomeni to policijskom_oj službeniku_ici.

Sve podatke i dokaze koje si prikupio_la proslijedi istražnom_oj policajcu_ki ili državnom_oj odvjetniku_ici. To možeš učiniti i u kasnijim stupnjevima istrage, a ne samo tijekom prvog saslušanja.

ISPRIČAJ NEKOME ŠTO SE DOGODILO

Kada se radi o zločinu iz mržnje, prva stvar koju je važno zapamtiti je da **ti nisi kriv_a**. **Ti si pretrpio_la nasilje i nisi odgovoran_na za ponašanje onih koji_e su, suprotno zakonima, pokušali_e ugroziti tvoje do-stojanstvo i sigurnost.**

Ako si doživio_jela zločin iz mržnje možda ćeš se osjećati ustrašeno i traumatizirano, što može dovesti do psiholoških posljedica poput straha, anksioznosti i osjećaja nesigurnosti. Vrlo je važno da nisi sam_a kada se tako osjećaš. Razgovaraj s osobama koje voliš, s prijateljem_icom, članom_icom obitelji ili bilo kojom osobom koja ti je bliska. Ako je pomoć hitno potrebna, kontaktiraj **Centar za krizna stanja i pre-venciju suicida pri KBC-u Rebro čija je telefonska linija otvorena 0–24 sata. Nazovi broj 01 2376 470.**

Ako si iz Zagreba, u Centar se između 8:00 i 20:00 sati može doći bez najave i uputnice. Također, možeš se obratiti i **Nacionalnom pozivnom centru za žrtve kaznenih djela i prekršaja** na besplatni broj **116 006** i dobiti informacije o svojim pravima te emocionalnu podršku.

Razgovor o tome što ti se dogodilo i kako se osjećaš može ti pomoći da se osjećaš bolje. Ako osjećaš da

razgovor s bliskim osobama nije dovoljan, razmisli o psihološkoj ili psihijatrijskoj terapijskoj podršci.

Primjer zločina iz mržnje:

prijetili su da će te
istući ako ne prestaneš
*"iskazivati svoje bolesne
sklonosti".*

4. ZAŠTO • PRIJAVITI?

Neki_e od nas svjedočili_e su ili doživjeli_e razne homofobne, bifobne ili transfobne incidente, od verbalnog zlostavljanja i prijetnji do fizičkog nasilja. Često to što smo vidjeli_e i/ili doživjeli_e odlučimo ne prijaviti policiji jer smatramo da nas neće ozbiljno shvatiti, da će naša spolna orijentacija i/ili rodni identitet biti otkriveni ili da će i policijski_e službenici_e imati homofobne, bifobne ili transfobne ispade. Ponekad ne prijavimo i zato što mislimo da ne trebamo ili čak ni ne zaslužujemo pomoć od drugih.

Može nam se činiti da zlostavljanje i uznemiravanje nije nešto što vrijedi prijaviti. Tih par minuta pretrpljenog nasilja ne vrijedi napora koji je potrebno uložiti za prijavljivanje. Ipak, **samo prijavom, odnosno samo svojim aktivnim djelovanjem možeš napraviti promjenu**. Kada prijaviš, pomažeš sebi da se ne osjećaš bespomoćno. Prijaviti znači i boriti se za svoja prava te protiv svih onih koji smatraju da LGBTIQ osobe trebaju ostati "u svoja četiri zida" i živjeti u strahu.

Prijavom zločina pomažeš i policiji da bolje rade svoj posao – osiguraju sigurnost svih članova_ica društva i identificiraju počinitelje_ice kaznenih djela.

Homofobno, bifobno i transfobno nasilje predstavlja ogroman problem – većina nas poznaje barem jednu osobu koja ga je doživjela. No, podaci o učestalosti takvog nasilja su ograničeni jer velik broj osoba ne prijavljuje doživljeno nasilje. Sve dok nacionalna i lokalna vlast ne uvidi raširenost homofobnog, bifobnog i transfobnog nasilja, kao i utjecaj koji ima na LGBTIQ zajednicu, napor koji je potreban za zaustavljanje tog nasilja neće biti uložen, kao što ni strategije i akcijski planovi neće biti implementirani. **Policija i državno odvjetništvo najviše resursa ulažu u rješavanje problema koji su najvidljiviji. Ako ni ne znaju da problem postoji, kako bi ga i mogli_e riješiti?** Zbog toga svaka prijava zločina iz mržnje daje policiji uvid u realnu situaciju na terenu po pitanju homofobnih, bifobnih i transfobnih zločina iz mržnje.

Postoje i dodatni razlozi za prijavu homofobnih, transfobnih i bifobnih zločina iz mržnje policiji. Kada prijaviš zločin iz mržnje, baviš se tim problemom na najkorisniji i najproduktivniji način. Kada prijaviš, moći ćeš puno jasnije gledati na sve što ti se dogodilo, a što ti može pomoći da ostaviš iza sebe osjećaje ljutnje i razočaranja. Prijavlјivanjem omogućuješ i da poči-

nitelji_ice budu osuđeni_e za ono što su učinili_e. I konačno, osobe koje prijave zločin iz mržnje mogu postati pozitivan primjer i za druge žrtve, osnažiti ih da progovore o vlastitim iskustvima, da potraže pomoć i da se bore za svoja prava.

Bez obzira na to odlučiš li prijaviti policiji, **svakako predlažemo da** ako doživiš zločin iz mržnje na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja to **prijavaš nama**. Zagreb Pride prikuplja podatke o zločinima iz mržnje na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja te prikupljene podatke koristi kako bi utjecale na policiju i relevantne institucije da unaprijede postupanje u ovakvim slučajevima. Svaka prijava zato ima važnu ulogu – statistički podaci su vrlo važni i pomažu nam promijeniti trenutačnu situaciju.

Primjer zločina iz mržnje:

izvrijeđali su te i
uznemiravali
na ulici te vikali "pederu".

5. PRIJAVLJIVANJE • POLICIJI

KAKO I GDJE MOGU PRIJAVITI?

Zločini iz mržnje mogu se prijaviti policiji ili direktno državnom odvjetništvu:

- u najbližoj policijskoj stanici ili uredu državnog odvjetništva osobno;
- putem pisane prijave;
- e-mailom na policija@mup.hr;
- putem mobilne aplikacije MUP - Sigurnost i povjerenje;
- pozivom broja za hitne slučajeve 112.

Svatko tko ima informaciju o zločinu može prijaviti taj zločin. Ako si svjedočio_ia zločinu iz mržnje protiv LGBTIQ osoba i ti možeš prijaviti policiji to što si video_jela.

KAKO PRIJAVITI POLICIJI OSOBNO?

Postoje različiti načini prijave, ovisno o hitnosti situacije i onome što tebi najviše odgovara.

Ne postoji obavezni prijavni obrazac koji moraš ispuniti. Možeš otici u najbližu policijsku postaju i ispričati im što se dogodilo. Ako se ne osjećaš ugodno više puta ponavljati što se točno dogodilo, zapiši na papir sve detalje incidenta kojih se možeš sjetiti i ponesi ga sa sobom u policijsku postaju. Nakon što daš izjavu, policijski_a službenik ili službenica će ti pročitati zapisnik. Nakon što se zapisnik pročita, zatražit će da ga potpišeš, čime potvrđuješ da si suglasan_na s njegovim sadržajem. Ako nisi suglasan_na, zatraži promjene.

Prijava zločina ili prekršaja može biti učinjena na razne načine. Osim prijave u policijskoj stanici ili zvanjem broja 112, informacije o zločinu ili prekršaju možeš podnijeti policiji i putem mobilne aplikacije MUP – Sigurnost i povjerenje.

**NAZOVI 112 ILI POŠALJI E-MAIL NA
POLICIJA@MUP.HR**

Ako postoji realna opasnost za tvoj život, zdravlje, sigurnost ili sigurnost tvoje imovine, nazovi 112. Ako je

potrebna hitna medicinska pomoć na mjestu događaja incidenta ili bilo koja druga vrsta hitne intervencije, također nazovi 112. Ako ne želiš otkriti svoje podatke, prijava putem telefona može biti i anonimna.

PRIJAVA PUTEM MOBILNE APLIKACIJE

Zločin iz mržnje i govor mržnje protiv LGBTQ osoba možeš prijaviti brzo, sigurno i anonimno putem mobilne aplikacije Ministarstva unutarnjih poslova – *Sigurnost i povjerenje*. Ako si sam_a bio_la žrtva ili si pak svjedok_inja, svakako prijavi putem mobilne aplikacije koju možeš preuzeti za mobilne operativne sustave Android, Windows Phone i iOS. U prijavi možeš poslati i fotografije i snimke događaja te uključiti lokaciju na svom mobilnom uređaju kako bi te policija mogla odmah locirati. Prijava može funkcionirati kao poziv u pomoć u slučaju da ne znaš gdje se nalaziš ili je potrebna hitna intervencija. U tom slučaju svakako trebaš uključiti lokaciju uređaja.

Aplikacija je prevedena na engleski, njemački i talijanski jezik čime je dostupna i stranim državljanima_kama dok borave u Hrvatskoj.

Ako nisi siguran_na želiš li prijaviti policiji, svakako se javi **Zagreb Prideu na hitni broj dostupan od 0 do 24: 091 7846 278**. Preko sustava Rozi megafon

pružamo besplatnu pravnu podršku i zastupanje, pružamo informacije o procesu prijave zločina policiji ili državnom odvjetništvu, te smo tu da te pratimo kroz svaki korak prijave. Čak i ako ne želiš prijaviti, možemo te uputiti na druge nevladine organizacije gdje možeš dobiti psihološku podršku ili druge vrste podrške. Također, ako i ne prijaviš nasilje policiji, mi ćemo zabilježiti tvoje iskustvo kako bismo vlastitim statistikama doprinijele realnijoj slici o učestalosti zločina iz mržnje i govora mržnje protiv LGBTIQ osoba.

ŠTO MOŽEŠ OČEKIVATI OD POLICIJE?

Policijski_e službenici i službenice trebaju tvojoj prijavi ozbiljno pristupiti. Postojeći zakoni jasno definiraju da su zločini iz mržnje na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja kaznena djela. Bavljenje zločinima iz mržnje njihov je posao. K tome, i službenice_i na policiji i u državnom odvjetništvu dužne_i su ti pri prvom kontaktu uručiti pisani obrazac s popisom tvojih prava kao žrtve i popisom udrug i sudskih odjela kojima se možeš obratiti za pravnu i/ili psihološku pomoć.

Bez obzira na način na koji prijavljuješ, svakako navedi da prijavljuješ **zločin iz mržnje na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja**. U slučaju da verbalno iznosiš informacije, pripazi

da je u zapisniku to navedeno prije nego što zapisnik potvrдиš potpisom.

Važno je da policiji objasniš **zašto misliš** da se radi o zločinu iz mržnje na osnovi spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja. Je li počinitelj_ica uzvikivao_la homofobne, bifobne ili transfobne uvrede? Jesi li se držao_la za ruke s istospolnim_om partnerom_icom? Je li se incident dogodio nakon izlaska iz LGBTIQ kluba? Jesu li te osobe koje su te napale već prije zlostavljale zbog spolne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja?

Surađuj s policijom i podijeli s njima sve podatke i dokaze koje imaš ti ili svjedok_inja (fotografije, zapise itd.). **Zapamti – Zakon i policija trebaju biti na tvojoj strani.**

UTVRĐIVANJE POSEBNIH POTREBA ZAŠTITE

Neovisno o vrsti počinjenog kaznenog djela, sve žrtve u kaznenom postupku imaju zajamčena prava *Zakonom o kaznenom postupku* prije, tijekom i nakon kaznenog postupka:

- pravo na pristup službama za potporu;
- pravo na djelotvornu psihološku i drugu

stručnu pomoć tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama kaznenih djela;

- pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde;
- pravo na zaštitu dostojanstva tijekom njezina ispitivanja kao svjedoka_inje;
- pravo da bude saslušana bez neopravdane odgode nakon podnošenja kaznene prijave te da se daljnja saslušanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe kaznenog postupka;
- pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju radnji u kojima sudjeluje;
- pravo da se medicinski zahvati prema njoj poduzimaju u najmanjoj mjeri i samo ako su krajnje nužni za potrebe kaznenog postupka;
- pravo sudjelovati u kaznenom postupku kao oštećenik_ca, pravo podnijeti prijedlog za progona i privatnu tužbu sukladno odredbama Kaznenog zakona, pravo biti obaviještena o odbacivanju kaznene prijave i odustajanju državnog odvjetništva od kaznenog progona te pravo preuzeti kazneni progon umjesto državnog odvjetništva;
- pravo da na njezin zahtjev bez nepotrebne odgode bude obaviještena o ukidanju pritvo-

ra ili istražnog zatvora, bijegu okrivljenika_ice i otpuštanju osuđenika_ce s izdržavanja kazne zatvora te mjerama koje su poduzete radi njezine zaštite;

- pravo da na njezin zahtjev bude obaviještena o svakoj odluci kojom se pravomoćno okončava kazneni postupak i druga prava propisana zakonom;
- žrtva kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora teža od pet godina, ako tripti teže posljedice kaznenog djela, ima pravo na stručnu pomoć savjetnika_ce na teret proračunskih sredstava pri podnošenju imovinskopravnog zahtjeva;
- žrtva kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom ima pravo na novčanu naknadu iz sredstava državnog proračuna u skladu s posebnim zakonom.

Ako si žrtva zločina iz mržnje na osnovi spolne orientacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja, možeš imati posebne potrebe za zaštitom od psihološkog stresa, ponovljenih napada ili drugih negativnih učinaka koje istraga i suđenje mogu imati. Policijski_a službenik_ica u predistražnom postupku ili državni_a odvjetnik_ica će, **odmah tijekom prvog saslušanja**, napraviti procjenu (tj. postaviti nekoliko dodatnih

pitanja o incidentu, tvojem stanju i o počinitelju_ici) kako bi ustvrdio_la postoje li posebne potrebe zaštite u tvom slučaju.

Ako je utvrđeno da su dodatne mjere potrebne kako bi te se zaštitilo od mogućih trauma vezanih uz istražni i kazneni postupak, mogu ti biti dodijeljene neke od sljedećih **mjera zaštite**:

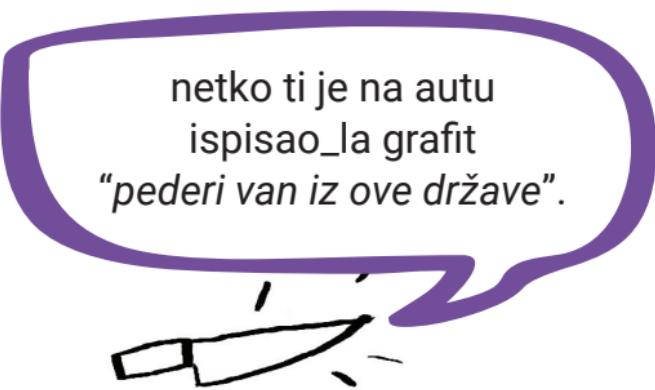
- razgovor sa savjetnikom_com prije ispitivanja, na teret proračunskih sredstava;
- da uskratiš odgovor na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom, a odnose se na tvoj strogo osobni život;
- čuvanje tajnosti tvojih osobnih podataka;
- saslušanje provodi službenik_ica istog spola;
- saslušanja provodi uvijek isti_a službenik_ica;
- saslušanje na daljinu putem audio i video veze;
- saslušanje bez pristupa javnosti.

Posebne mjere zaštite bit će primijenjene ovisno o tvojim potrebama i vrsti zločina kojeg si doživio_jela.

Ako smatraš da bi ti određene zaštitne mjere pomogle umanjiti stres predistražnog i istražnog postupka, obavijesti policijskog_u službenika_icu ili državnog_u odvjetnika_icu koji_a vodi tvoj slučaj. Te su mjere osmišljene kako bi te se zaštитilo i kako bi se ublažio negativni utjecaj doživljenog zločina.

Treba naglasiti kako policijski_a službenik_ca ili državni_a odvjetnik_ica koji_a provodi predistražni postupak, nakon otkrivanja novih neočekivanih okolnosti, može na tvoj zahtjev ili po nalogu suda, ustanoviti potrebu za ponovnom procjenom tvojih potreba te propisati **dodatne posebne mjere zaštite**. Surađuj sa službenicima_ama jer ti to može pomoći u smanjivanju negativnih posljedica predistražnog i kaznenog postupka.

Primjer zločina iz mržnje:

netko ti je na autu
ispisao_la grafit
"pederi van iz ove države".

6. ŠTO JE SLJEDEĆE: • PREDISTRAŽNI POSTUPAK I KAZNENI POSTUPAK

KAKO SE PROVODI PREDISTRAŽNI POSTUPAK?

Prijava nekog zločina policiji ili državnom odvjetništvu ne znači nužno da će se provesti istražni postupak. Odluka o provođenju istražnog postupka bit će donesena od strane državnog odvjetništva nakon uvida u informacije koje pružiš prilikom prijave i eventualnih dokaza koje policija prikupi na mjestu zločina. Povodom zaprimljene prijave koja je vezana uz zločin iz mržnje, policija je dužna postupati žurno i po službenoj dužnosti. Kad odluka o pokretanju istražnog postupka bude donesena, dobit ćeš pisano obavijest. Ta se obavijest obično šalje poštom te prilikom prijave možeš obavijestiti službenike_ce na koju adresu i na koji način želiš primati informacije o predistražnom i istražnom postupku.

Predistražni postupak je prva faza kriminalističkog postupka i njegova je svrha brzo i temeljito identificirati sve relevantne okolnosti o počinjenom kaznenom djelu i osobama koje su ga mogle počiniti.

Tijekom predistražnog postupka ispituju se osumnjičenici_ce i svjedoci_kinje te se prikupljaju druge informacije relevantne za istragu okolnosti kaznenog djela i pronalaženje počinitelja_ica. Tijekom ove faze, policija ili državno odvjetništvo će te vjerojatno pozvati na ispitivanje kao svjedoka_inju. Tada ćeš trebati otići u policijsku stanicu ili ured državnog odvjetništva i odgovoriti na njihova pitanja.

U svakom trenutku tijekom predistražnog postupka, policijski_a službenik_ica, predstavnik_ca državnog odvjetništva ili druga osoba zadužena za tvoj slučaj moraju ti objasniti koja su tvoja prava tijekom predistražnog postupka i kako da ih koristiš.

U svakoj fazi predistražnog postupka možeš zatražiti uvid u spise koji se tiču tvog slučaja, zatražiti kopije tih dokumenata ili izvatke iz njih. Upit za uvid moraš uputiti policijskom_oj službeniku_ici ili predstavniku_ici državnog odvjetništva koji_a vodi predistražni postupak.

U svakom se trenutku možeš obratiti i odvjetniku_ici. Možeš ili sam_a angažirati odvjetnika_icu, zatražiti besplatnu pomoć (na koju imaš pravo od trenutka počinjenja zločina), ili se javiti Zagreb Prideu gdje možeš ostvariti besplatnu pravnu podršku i zastupanje, kao i praćenje i specijaliziranu podršku tijekom cijelog procesa prijave.

ŠTO SE DOGAĐA NAKON PREDISTRAŽNOG POSTUPKA?

Na kraju predistražnog postupka dobit ćeš uvid u podatke o tvom slučaju prikupljene tijekom postupka. Nakon toga će osoba koja je vodila predistražni postupak proslijediti slučaj državnom odvjetništvu. Ako državno odvjetništvo procijeni da ima dovoljno dokaza za podizanje kaznene optužnice, slučaj će biti poslan na sud. U suprotnom, državno odvjetništvo će odbaciti prijavu ili vratiti slučaj policiji radi dodatne istrage.

Kada budeš trebao_la svjedočiti na sudu, dobit ćeš obavijest o tome koja će vjerojatno stići u pismenom obliku na tvoju kućnu adresu.

Saslušanja na sudu su obično javna. Međutim, u nekim slučajevima, zbog zaštite privatnog i obiteljskog života žrtve i/ili svjedoka_inja, sudac_tkinja može od-

lučiti da se saslušanje održi bez prisustva javnosti. To znači da samo stranke izravno uključene u slučaj, njihovi_e zastupnici_e, te svjedoci_kinje i vještaci_kinje mogu prisustvovati saslušanju.

Konačno, sudac_tkinja će odlučiti je li osumnjičenik_ica kriv_a za počinjenje kaznenog djela. Odluka suda će se temeljiti na dostupnim dokazima koji upućuju na to je li određena osumnjičena osoba zaista počinitelj_ica.

Primjer zločina iz mržnje:

netko te je slijedio na ulici,
dobio_la si višestruke
uvredljive ili prijeteće pozive,
mejlove ili sms-ove koji su se
ticali tvoje spolne orientacije,
rodnog identiteta i/ili rodnog
izražavanja.

7. TVOJA PRAVA • TIJEKOM KAZNENOG POSTUPKA

Prema **Direktivi 2012/29/EU** Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. godine o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, prema *Zakonu o kaznenom postupku* te prema *Zakonu o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela*, jamče ti se određena prava u vezi načina na koji se kazneni postupak provodi. Sva prava koja ti pripadaju popisana su u *Zakonu o kaznenom postupku* i mrežnoj stranici središnjeg državnog portala, a mi donosimo sažetak prava žrtava u kaznenom postupku:

- **pravo na dobivanje informacije o poduzetim radnjama temeljem tvoje prijave te ulozi žrtve u tim radnjama.** Svaka žrtva koja je pretrpjela štetu kao rezultat kaznenog djela ima se pravo obratiti, usmenim ili pismenim putem, instanci koja provodi predistražni postupak (policiji ili državnom odvjetništvu) sa zahtjevom da se pokrene predistražni postupak. Na rješenje da se odbija prijava, od-

nosno pokretanje predistražnog postupka, doneseno od strane policijskog_e službenika_ice moguće je podnijeti žalbu državnom odvjetništvu. Ako državni_a odvjetnik_ica ustanovi da nema osnova za pokretanje ili provođenje kaznenog progona, na njegovo mjesto može stupiti žrtva u ulozi oštećenika_ice kao tužitelja_ice uz uvjete određene *Zakonom o kaznenom postupku* (čl. 2. st. 4.);

- **pravo da budeš prisutan na dok se procjenjuju tvoje potrebe za posebnim mjerama zaštite te da se posebne mjere zaštite primijene.** Policijski_a službenik_ica ili predstavnik_ica državnog odvjetništva će provesti procjenu tijekom prvog ispitivanja te će odrediti posebne mjere zaštite koje će biti primijenjene kako bi se umanjio negativan utjecaj kaznenog postupka ili bilo koji drugi traumatizirajući učinak. Ako si doživio_jela zločin iz mržnje na osnovi svoje spolne orientacije, rodnog identiteta ili rodnog izražavanja, službenici_e moraju provesti procjenu tvojih potreba za posebnim mjerama zaštite;
- **pravo na uvid u spise predistražnog postupka tijekom predistražnog postupka i tijekom suđenja.** Kao žrtva, imaš pravo dobiti uvid u

sve materijale prikupljene tijekom predistražnog postupka te dobiti kopije ili transkripte. Za ostvariti to pravo potrebno je pismenim putem obratiti se državnom odvjetništvu;

- **pravo na pratnju osobe od povjerenja.** Tijekom kaznenog postupka imaš pravo da uz tebe na ispitivanja dolazi bilo koja osoba od povjerenja. To može biti član_ica obitelji, prijatelj_ica, poznanik_ca ili predstavnik_ca LGBTQ organizacija (primjerice osoba iz Zagreb Pridea). Ipak, treba naglasiti da prisutnost osobe od povjerenja odobrava sud, a ako sud ne odobri, žrtva nema pravo podnosiť žalbu u kaznenom postupku;
- **pravo na anonimnost.** Kao žrtva imaš pravo zahtijevati od državnog odvjetništva ili službenika_ice koji_a vodi predistražni postupak da se osigura djelomična ili potpuna anonimnost tvojih podataka, ako postoji realna opasnost za tebe, tvoju obitelj ili druge bliske osobe, ili bilo koji drugi opravdani razlog za zaštitu anonimnosti. Ako si doživio_jela zločin iz mržnje na osnovi svoje spolne orijentacije, rodnog identiteta ili rodnog izražavanja, zaštita tvojeg privatnog života predstavlja valjan razlog za traženje prava na anonimnost;

- **pravo na dobivanje pravne podrške.** Pravo žrtve na besplatnu primarnu pravnu podršku propisano je *Zakonom o kaznenom postupku* i *Zakonom o besplatnoj pravnoj podršci* koji propisuju uvjete i načine ostvarivanja tog prava. Pravo na ostvarenje sekundarne pravne podrške imaju žrtve kaznenih djela s elementima nasilja u postupku nadoknade štete počinjene kaznenim djelom;
- **pravo na odštetu za štetu nastalu kao posljedica kaznenog djela.** Ako si kao žrtva kaznenog djela s elementima nasilja pretrpio_jela materijalnu ili duševnu štetu, imaš pravo ostvariti odštetu i novčanu naknadu, prema kriterijima koje propisuje *Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela*. Kao žrtva možeš podnijeti privatnu tužbu u vezi s kaznenim postupkom protiv osumnjičenika_ice ili optuženog_e. Sud će zatim razmotriti tvoju prijavu zajedno s kaznenim postupkom. Postupak se pokreće ispunjavanjem službenog obrasca zahtjeva koji je dostupan u svakoj policijskoj postaji, uredima državnog odvjetništva, općinskim i županijskim sudovima te u elektronskom obliku na službenim internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske,

Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske te općinskih i županijskih sudova. Zahtjev se podnosi Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske u roku od šest mjeseci od dana počinjenja kaznenog djela, a može se podnijeti i kasnije ako zbog opravdanih razloga nisi bio_la u mogućnosti zahtjev podnijeti u ranije navedenom roku;

- **pravo na odštetu za troškove nastale uslijed sudjelovanja u kaznenom postupku.** Ako te se kao žrtvu poziva na ispitivanje kod službenika_ice koji_a vodi predistražni postupak, državno odvjetništvo ili sud koji se nalaze izvan tvojeg mjesta prebivališta, imaš pravo na nadoknadu putnih troškova, troškova smještaja i dnevnicu.

Ako doživiš zločin iz mržnje na osnovi svoje spolne orientacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja, tvoja prava moraju ti biti navedena i objašnjena odmah pri prvom ispitivanju. Nakon što si dao_la svoj iskaz i nakon što su ti objašnjena tvoja prava bit će ti pročitan zapisnik te će službenik_ca zatražiti da ga potpišeš. **Potpisi zapisnik tek kad su ti sva tvoja prava, kao i način njihovog ostvarivanja pojašnjeni i nemaš nikakvih dodatnih nejasnoća.**

8. U SLUČAJU DA NE • ŽELIŠ PRIJAVITI POLICIJI

Ako si odlučio_ia da doživljeno nasilje ili diskriminaciju ne želiš prijaviti policiji, uvijek se možeš javiti lokalnim LGBTQ organizacijama.

Kontaktiraj Zagreb Pride na info@zagreb-pride.net ili nazovi hitni telefon dostupan od 0 do 24 na broj 091 7846 278.

Povjerljivost tvojih podataka bit će strogo čuvana. Prema *Zakonu o zaštiti osobnih podataka* dužne smo štititi povjerljivost svih ustupljenih informacija. Mi ćemo ti pomoći da prijaviš nasilje policiji ili državnom odvjetništvu **samo ako ti to želiš**. Prijavom nasilja Zagreb Prideu pomažeš osvijetliti stvarne brojke u vezi učestalosti zločina iz mržnje u Hrvatskoj. Na osnovi tvoje i drugih prijava mi sastavljamo izvještaje koje podnosimo državnim tijelima kako bismo ukazale na problem zločina iz mržnje protiv LGBTQ osoba i na

taj način pomogle u njegovom sprječavanju i sankcioniranju. Međutim, to ne znači da nužno moraš prijavitati nasilje policiji ili državnom odvjetništvu. **Odluka o prijavi je samo tvoja i sasvim je u redu ako to ne želiš učiniti.**

Zapamti da prijava nasilja organizaciji civilnoga društva nije isto što i prijava policiji jer organizacije ne mogu hitno intervenirati na mjesto zločina i zaštititi te od nasilja. Ako si u neposrednoj opasnosti, svakako nazovi 112.

9. KORISNI • KONTAKTI

Slijedi lista organizacija civilnoga društva koje pružaju pravnu, psihološku i/ili psiho-socijalnu podršku LGBTIQ žrtvama zločina iz mržnje i diskriminacije.

ORGANIZACIJE CIVILNOGA DRUŠTVA

Zagreb Pride

Pravna podrška i zastupanje za LGBTIQ osobe; edukacije za institucije i pružatelje_ice usluga; grupe podrške za LGBTIQ mlade.

01 580 6560

091 7846 278

info@zagreb-pride.net

skype: zagrebpride

Facebook, Twitter, Instagram,

Youtube: @zagrebpride

www.zagreb-pride.net

www.zivotnopartnerstvo.com

Lezbijska organizacija Rijeka "LORI"

Psihološka i pravna podrška za LGBTIQ osobe; edukacije za institucije i pružatelje_ice usluga.

051 212 186

loricure@yahoo.com

Facebook: @loriaktiv

www.lori.hr

Trans Aid

Individualna i grupna psihološka podrška za trans* osobe.

097 668 7267

info@transaid.hr

Facebook: @TransAidCroatia

www.transaid.hr

Centar za seksualna prava – Ženska soba

Psihološka i pravna podrška; edukativni programi.

01 611 9444

zenska.soba@zenskasoba.hr

Facebook: @zenska.soba

www.zenskasoba.hr

Udruga za podršku žrtvama i svjedocima – nacionalni pozivni centar za žrtve

Pravna i psihosocijalna podrška za žrtve prekršajnih i kaznenih djela.

116 006

pzs@pzs.hr

Facebook: @zrtveisvjedoci

Twitter, Instagram: @NPC_116006

www.pzs.hr

Centar za nenasilje i ljudska prava – SOS Rijeka

Pravno i psihološko savjetovanje za sve žrtve nasilja.

051 211 888

pomoc@sos-rijeka.org

Facebook: @SOSRijeka

www.sos-rijeka.org

Centar za građanske incijative Poreč

Pravna podrška za žrtve diskriminacije, nasilja i obiteljskog nasilja (uključujući i LGBTIQ žrtve); edukativni programi.

052 452 746

052 428 586

cgiporec@cgiporec.hr

Facebook: @CGIPorec

www.cgiporec.hr

Iskorak

Online savjetovanje; testiranje na HIV i sifilis; podrška osobama koje žive s HIV-om.

0800 444 004

informacije@iskorak.hr

Facebook: @iskorak

www.iskorak.org

ODJELI ZA PODRŠKU ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA PRI ŽUPANIJSKIM SUDOVIMA

Županijski sud u Zagrebu

Trg Nikole Šubića Zrinskog 5

10 000 Zagreb

01 480 1062

podrska-svjedocima-zg@pravosudje.hr

Županijski sud u Osijeku

Europska avenija 7

31 000 Osijek

031 228 500

podrska-svjedocima@zsos.pravosudje.hr

Županijski sud u Rijeci

Žrtava fašizma 7

51 000 Rijeka

051 355 645

podrska-svjedocima-ri@pravosudje.hr

Županijski sud u Sisku

Trg Lj. Posavskog 5

44 000 Sisak

044 524 419

podrska-svjedocima-sk@zssk.pravosudje.hr

Županijski sud u Splitu

Gundulićeva 29a

21 000 Split

021 387 543

podrska-svjedocima-st@pravosudje.hr

Županijski sud u Vukovaru

Županijska 33

32 000 Vukovar

032 452 529

podrska-svjedocima-vu@pravosudje.hr

Županijski sud u Zadru

Borelli 9

23 000 Zadar

podrska-svjedocima@pravosudje.hr

www.lgbthatecrime.eu

www.zagreb-pride.net
[www.facebook.com/
zagrebpride](https://www.facebook.com/zagrebpride)

OVA PUBLIKACIJA ĆE TI POMOĆI DA ODGOVORIŠ NA SLJEDEĆA PITANJA:

- kako znati je li ono što sam doživio_jela zločin iz mržnje?
- kako prijaviti zločin iz mržnje?
- zašto je važno prijaviti zločin iz mržnje?
- koja prava imam kao LGBTIQ žrtva zločina iz mržnje?

Nadamo se da će te ova publikacija informirati i osnažiti da progovoriš o nasilju koje si doživio_jela. Zločini iz mržnje protiv LGBTIQ osoba su kaznena djela i jedino im se zajedno možemo suprotstaviti.

 Lgbthatecrime.eu

www.lgbthatecrime.eu

www.zagreb-pride.net

www.facebook.com/zagrebpride

ISBN 978-953-8170-05-8